

N:o 47.

Af herr **Hedenlund m. fl.**, i anledning af 5 och 36 §§ i Kungl. Maj:ts förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning.

Den kungl. propositionen med förslag till lag angående stadsplan och tomtindelning upptager i 36 § bestämmelser för sådana områden å landet, där större byggnadsverksamhet är att förvänta. Dessa bestämmelser synas bereda tillfredsställande garantier för ett redan från början planmässigt ordnande af sådana områdets bebyggande.

Motsvarande föreskrifter hafva ej meddelats för stad af den anledning, att man ansett det kommunala intresset i stad innebära nog säkerhet för att förslag om stadsplanens utsträckning i rätt tid skall framkomma. Emellertid torde mångenstädes erfarenheten ha gifvit vid handen, att äfven den mest vakna kommunalmyndighet härvid förekommes af den enskilda spekulationslustan, så att, innan beslut hinner fattas om stadsplanens utsträckande, byggnader blifvit uppförda till stort hinder för planens genomförande. Enda botemedlet häremot torde vara, att Konungens befallningshafvande, i ungefärlig öfverensstämmelse med hvad i 5 § är föreskrifvet i fråga om afbrändt område, tillägges rätt att för viss tid meddela förbud mot nybyggnad inom område, där större byggnadsverksamhet är att förvänta. Härvidlag torde icke uppstå svårigheter beträffande sådana områden, för hvilka planen lämpligen kan anslutas till den redan befintliga stadsplanen. Är åter området i fråga beläget på några kilometers afstånd från förut planlagdt område — hvilket med den nu rådande tendensen att utsträcka städernas jurisdiktion lätt kan komma att inträffa —, blifva förhållandena mera invecklade. Den kungl. propositionen såväl som byggnadsstadgan för rikets städer hvila på den förutsättningen, att för hvarje stad skall finnas endast *en* plan, hvilken utsträcker i mån af behof. I nu

senast förutsatta fall torde man knappast kunna tala om »utsträckning» af stadsplanen förbi ett icke planlagdt område. Från städernas synpunkt torde det med nu gällande lagstiftning icke vara lämpligt, att dylika från den egentliga staden skilda samhällen uppstå här och där på stadens mark. Från dessa samhällen komme naturligtvis snart att framställas anspråk på enahanda fördelar i fråga om vatten- och belysningsanordningar, polisbevakning och dylikt, som åtnjutas af invånarne i den egentliga staden. Uppfyllandet af dessa anspråk skulle oftast ställa alltför stora kraf på stadens kassa. Å andra sidan kan det ej gärna ifrågasättas, att för dessa områden tillåta det planlösa bebyggande, som saknaden af stadsplan skulle möjliggöra. Man skulle då här bli sämre ställd än på landsbygden. Lämpligaste lösningen skulle måhända vara att öppna möjlighet för en viss ekonomisk själfständighet i fråga om dessa områden, ungefärligen motsvarande den, som nu besittes af municipalsamhällena å landet. Den nu uppkastade frågan torde emellertid vara af den viktiga och svårösta beskaffenhet, att den bör göras till föremål för särskilda lagstiftningsåtgärder, hvadan man för närvarande synes böra inskränka det föreslagna byggnadsförbudet till att omfatta sådant område, för hvilket planen lämpligen kan anslutas till den förut gällande stadsplanen.

I detta sammanhang tillåta vi oss fästa uppmärksamheten på ett annat ej sällan förekommande missförhållande. Då mark upplåtes till sådant planlöst bebyggande, hvarom här ofvan erinrats, händer ofta, att såväl köpare som säljare äro ense om att uppsöka den för bebyggande minst lämpliga men därför också billigaste marken. Enligt hvad erfarenheten visat, förläggas byggnadsplatserna ej sällan till områden, som ur hälsovårdssynpunkt äro fullkomligt otjänliga för bebyggande. Häraf kunna uppstå stora sanitära vådor för angränsande trakt. Emot detta missförhållande hjälpa ej bestämmelserna om byggnadsförbud till dess plan upprättas, utan borde härvidlag ett absolut byggnadsförbud vara på sin plats. Att tillägga den jordägare, som drabbas af ett sådant förbud, rätt till skadestånd torde ej erfordras. Hans mark har ju aldrig varit lämplig för bebyggande, och han synes ej rättvisligen kunna göra anspråk på ersättning för det han förbjudes att begagna sin mark på olämpligt sätt. Med hänsyn till det ifrågasatta förbudets ingripande betydelse och vikten af att erhålla enhetlighet vid dess tillämpning synes det böra meddelas af Konungen.

Med anledning af hvad vi här anfört, tillåta vi oss hemställa,

att på lämpligt ställe i lagförslaget införas dels bestämmelse, att, där större byggnadsverksamhet är att

fövänta å område i stad, hvilket gränsar till redan planlagdt område, Konungens befallningshafvande må äga rätt meddela förbud mot nybyggnad inom förstnämnda område, till dess beslut blifvit fattadt om stadsplanens utsträckande öfver detsamma, dels ock stadgande, att Konungen må äga att på framställning af stadsfullmäktige eller allmän rådstuga meddela förbud mot nybyggnad å sådant område, som ur hälsosynpunkt finnes otjänligt till bebyggande.

Stockholm den 28 februari 1907.

Ax. Hedenlund.

Gustaf Boman.

Alfred Sandwall.

J. Gust. Richert.
